
„Przeszłość z pasją — pasja z przyszłością”

Pod takim właśnie hasłem przebiegało I Ogólnopolskie Forum Odtwórstwa Historycznego, które przygotowało Muzeum Oręża Polskiego w Kołobrzegu we współpracy z Zakładem Historii Wojskowej Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (7–9 kwietnia 2011). Celem organizatorów było przybliżenie zagadnienia odtwórstwa historycznego, nie tylko pod względem poznania dotychczasowego dorobku środowiska, ale i w aspekcie kierunków rozwoju tej sfery działalności w przyszłości. Zarówno naukowcy, jak i pasjonaci omawiali w Pałacu Brunszwickingich tradycje rekonstrukcji historycznych, zajmowali się ich wpływem na współczesne postrzeganie historii. Jednym z elementów było też poznawanie dziejów dzięki działaniom ludzi z niebywałą pasją.

Sesję naukową podzielono na trzy bloki wykładowe, prezentujące zagadnienia z szeroko rozumianego odtwórstwa historycznego. Stanowiska zajmowane przez prelegentów dotyczyły już głównie istoty ruchu. Co ciekawe, pracownicy naukowci uniwersytetów postulowali o randze stosowania metod badawczych w odtwórstwie historycznym takich, jak: archeologia eksperymentalna czy historiografia, przedstawiciele muzeów zaś przytaczali przykłady ożywiania narracji wystawienniczej i wzbogacenia oferty edukacyjnej przez odtwórstwo. Prelegenci reprezentujący grupy rekonstrukcji historycznej akcentowali natomiast wielki potencjał oraz zaangażowanie pasjonatów historii w upowszechnianiu tej dziedziny i pobudzaniu postaw patriotycznych.

Ciągły rozwój mediów, począwszy od fotografii, przez video, telewizję po animacje komputerowe, wpływa na coraz głębsze przeobrażenia współczesnej kultury. To właśnie owe media oddziałują na sztukę, życie prywatne, na świadomość oraz sposób postrzegania otaczającego nas świata. Człowiek XXI wieku wychowany w tzw. kulturze obrazkowej, najczęściej rozpoznaje rzeczywistość TYLKO za pośrednictwem obrazów. Dlatego wychodząc naprzeciw zmianom, przedstawiamy historię od strony wizualnej, posługując się rekonstrukcją przeszłości. Wielu prelegentów, zwracając uwagę na te aspekty, wykazywało, że rekonstrukcje i wizualizacje historii nie są nowym zjawiskiem w kulturze. Już od czasów starożytnych dzieje narodów i ważniejsze wydarzenia interpretowano za pomocą różnego typu

spektakli teatralnych, turniejów rycerskich, zabaw dworskich itp. Przyznano, że w poprzednich wiekach była to jednak jedyna metoda upowszechniania informacji i edukacji, związana z panującą ówczesnie filozofią pojmowania świata. Druga połowa XX wieku dała początek amatorskiemu ruchowi rekonstruktorskiemu, który, wykorzystując zaangażowanie pasjonatów historii, wytworzył duże środowisko skupiające zarówno badaczy naukowych, kolekcjonerów, muzealników, jak i nauczycieli. Tym sposobem rekonstrukcje historyczne i idea odtwórstwa stały się jedną z ważniejszych metod stosowanych w edukacji i tej szkolnej, i muzealnej.

Odnosząc się właśnie do form wspomagających edukację, Mariola Olejniczak i Paweł Sankiewicz w referacie pt. „Odtwórstwo historyczne jako żywa lekcja historii. Pikniki edukacyjne na Ostrowie Lednickim” zaprezentowali program edukacyjny prowadzony na Ostrowie Lednickim w formie pikników, warsztatów, gier terenowych i zajęć muzealnych. Podkreślili jednocześnie, że Muzeum kładzie duży nacisk na współpracę z grupami rekonstrukcji historycznej i stowarzyszeniami również w innych oddziałach. Pewnego dopełnienia do referatu dał głos w dyskusji wypowiedziany przez Agnieszkę Łukaszyk z grodu w Grzybowie, będącego oddziałem MPP na Lednicy. Podkreślono fakt, że właśnie za sprawą widowiskowych inscenizacji, współczesny uczeń-widz ma lepszą możliwość wyobrażenia sobie życia codziennego, wytworów kultury dawnych społeczeństw, ginących zawodów, poznania rzemiosł. Właśnie dzięki „żywym lekcjom historii”, mamy szansę wyobrazić sobie prawdopodobny przebieg wydarzeń historycznych, dotknąć historii. Te działania pozwalają w atrakcyjny sposób nie tylko prezentować, młodym ludziom kawałek historii, ale i ukazywać sprawy związane z naszą polską tożsamością, przypominając o tradycjach przodków, kultywując ich pamięć.

Od początku XXI wieku obserwuje się dynamiczny rozwój zjawiska określanego mianem odtwórstwa historycznego. Ta aktywność, jaką początkowo kojarzono jedynie z realizacją zainteresowań wąskiego grona pasjonatów, w ciągu ostatniej dekady przeistoczyła się w nabierającą coraz większego znaczenia formę przekazu i metodę edukacji historycznej. To dało asumpt ku temu, by wprowadzać owe „odtwórcze” elementy w ofertach zajęć muzealnych. Same inscenizacje upamiętniające ważne epizody z dziejów Polski i świata, przyciągają tysiące widzów, na stałe wpisując się w kalendarz kulturalny, podobnie jak produkcje filmowe czy teatralne poruszające powyższą tematykę, niemal niemożliwe do realizacji bez udziału grup rekonstrukcyjnych. Forum pozwoliło nie tylko na wymianę doświadczeń, wymianę uwag, ale również na uznanie faktu, że aby „Każdy dzień mógł być podróżą przez historię” potrzebny jest ścisły kontakt i wspólne działanie środowisk rekonstruktorów, edukatorów, nauczycieli, muzealników.